

**Презентація вибіркової дисципліни
“ТРАДИЦІЇ І НОВАТОРСТВА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В
ШКОЛІ”**

Викладається в магістратурі.

Курс розрахований на 3 кредити.

14 год. лекцій, 14 год. практичних робіт,

2 год. консультація, залік.

Кафедра української мови і літератури.

К. філол. н., ст. викл. Черниш А. Є.

МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

полягає у вивченні особливостей засвоєння літературних традицій і впливів, а також їхній вплив на формування літературного процесу і явищ літератури, базових у вивченні шкільної програми.

ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

- навчитися розрізняти поняття літературної традиції і новаторства;
- навчитися здійснювати аналіз літературного процесу з урахуванням впливу і тяглості літературної традиції;
- окреслити особливості зародження, становлення і розвитку української літератури від найдавніших часів до сьогодення з урахуванням літературних традицій;
- сформулювати наукове уявлення про засоби діагностики літературних традицій і новаторства;
- обґрунтувати доцільність багатовекторної методології аналізу художнього твору з урахуванням взаємовпливів між явищами літературних процесів, а також відповідно до мистецької свідомості, психології творчості, особливостей історичного, культурного й естетичного поступу української літератури.

ПЕРЕДУМОВИ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

- Курс передбачає зіставлення художніх та естетичних явищ і феноменів в українській літературі від початків заснування писемності й до наших днів. Студенти повинні володіти технікою аналізу художніх творів, розумітися на літературних школах, течіях, напрямках, співвідносити художньо-естетичні явища в українській літературі з відповідними у світовій, шукати витоки появи літературних явищ і процесів. Дисципліна також враховує базу знань з історії України, психології, соціології, культурології, літератур зарубіжжя.

Загальні компетентності

- Знання та розуміння основних концепцій і базових філологічних понять з історії та теорії літератури.
- Здатність самотійно та за допомогою викладача здійснювати пошук, відбір, оброблення, аналіз, систематизацію, критичне осмислення, моделювання інформації з різних джерел; навички використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій; здатність активно застосовувати нову лектуру та інформації при підготовці до практичних та самотійних робіт, а також у процесі виробничих педагогічних практик у школі та ВНЗ або у процесі роботи у закладі середньої освіти.
- Здатність спілкуватися державною мовою, уміння правильно, логічно, ясно будувати своє усне та писемне мовлення.

Професійні компетентності

- Здатність самостійно опановувати нові знання за спеціальністю, вільне володіння науковим інструментарієм у галузі філологічної та методичної науки для використання у професійній діяльності.
- Здатність виконувати різні види літературознавчого аналізу, розширений літературознавчий аналіз, порівнювати твори літератури у межах національного дискурсу та світового, зіставляти літературні твори, явища і процеси, виділяючи традиції та новаторства у зображенні аналізованих фактів і феноменів літератури, застосовувати сучасну й актуальну методологію; опановувати різні технології і принципи роботи з текстами творів з української літератури; виробляти власні підходи до дешифрування текстів.
- Здатність орієнтуватися в основних тенденціях літературного процесу з урахуванням культурного та суспільного життя, літературної освіти та визначати власну позицію в оцінюванні літературних явищ і феноменів, вивчати, критично осмислювати й упроваджувати у власну педагогічну та наукову діяльність український та світовий досвід відомих науковців та вчителів із метою свідомого вибору шляхів вирішення проблем в освітньому процесі.

КЛЮЧОВІ ПОНЯТТЯ ДИСЦИПЛІНИ

- Традиції і новаторства;
- періодизація літератури;
- типи творчості;
- рецептивність;
- літературні зв'язки;
- ремінісценція, парафраза, алюзія, варіація, парадіювання ;
- літературне покоління і поколіннєвий розрив;
- архітекст, прототекст.

БАЗОВА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

- Бернадська Н. Український роман: теоретичні проблеми і жанрова еволюція: Монографія. К.: «Академвидав», 2004. 368 с.
- Білоус П. Вступ до літературознавства. К.: ВЦ «Академія», 2011. 336 с.
- Бовсунівська Т. Основи теорії літературних жанрів: монографія. К.: Київський ун-т, 2008. 519 с.
- Боротьба нового і старого чи витіснення національного? (Постмодернізм – український варіант сьогодні й завтра) / [учасники полілогу В. Дончик, Д. Дроздовський, П. Іванишин]. *Слово і Час*. 2008. № 6. С. 16-34.
- Грабович Г. До історії української літератури. Дослідження, есеї, полеміка. К. : Критика, 2003. 632 с.
- Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека. Український літературний постмодерн. К., 2005.
- Даниленко В. Лісоруб у пустелі. Письменник і літературний процес. К.: Академія, 2008. 352 с.
- Копистянська Н. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства: монографія. Львів: ПАІС, 2005. 368 с.
- Поліщук Я. Проблема перерваної традиції та українська поезія 1920–30-х років. 1999. № 10. С. 76–82.
- Поліщук Я. Реактивність літератури. К.: Академвидав, 2016. 192 с.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

- “Традиції і новаторства у межах літературних напрямів”.
- “Літературні зв’язки”.
- “Поняття про покоління та поколіннєвий розрив у літературознавстві”.
- “Літературні традиції і новаторства
- в українській романній генеалогії”.
- “Національна традиція у творчості українських шістдесятників”.
- “Творчість Т. Шевченка в українській літературі:
- традиції і новаторство”.

БАЗОВІ ТВОРИ ЗІ ШКІЛЬНОЇ ПРОГРАМИ, ЩО ВИНОСЯТЬСЯ НА ОБГОВОРЕННЯ

- Біблія.
- “Повість минулих літ”.
- І. Драч “Чорнобильська Мадонна”.
- Поезія митців “Празької поетичної школи”.
- Поезія Ліни Костенко, В. Стуса, В. Симоненка.
- Поезія Т. Шевченка (“Тополя”, “Гайдамаки”, “Причинна”, “Давидові псалми”, “Неофіти”, “Марія”).

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!